

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 „
Pe un pătrar de an	12 $\frac{1}{2}$ „
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se inapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei

Școala confesională.

În legătură cu etatizarea școlii normale confesionale din Caransebeș (institut pedagogic) un fruntaș din dieceză ne scrie următoarele:

Nu ne putem împacă cu știrea surprinzătoare, că institutul nostru pedagogic se statifică și astfel acest institut cu trecut frumos, care a format mândria fericitului episcop Popasu, întemeietorul ei, și mândria diecezei, să treacă, în domeniul istoriei.

Noi, cei mai bătrâni, îi cunoaștem trecutul frumos. Știm că sub stăpânirea urgisită maghiară mai ales dela 1907 încoaci ce luptă frumoasă a luptat cu șovinismul lui Apponyi et consortes. Profesorii sei erau pe atunci adevărați martiri. Era controlată fiecare vorbă a lor, fiecare gest. Câțelușii lui Apponyi își făceau datoria cu vârf și îndesat. Siegescu, Kalkbrenner etc. etc. își câștigau în fiecare zi merite bine răsplătite, arătând în rapoarte chilometrice cât de indispensabili sunt pentru ideea de stat maghiar. Ne aducem aminte, că la oara de Constituția patriei comisarul ministerial Kalkbrenner a asistat la fiecare oră în tot decursul anului școlar. A stat neconținut în spatele nefericitului profesor de „constituție.”

S'au purtat lupte grele. Apponyi cerea ca patru studii să se propună exclusiv în limba maghiară. Consistorul n'a cedat, ei a tot prelungit tratativele — qui habet tempus habet vitam — până ce ne-a scăpat pe toți dela moartea națională viteazul dorobanț român.

Iar mai înainte de era Apponyi institutul pedagogic diecezan a fost totdeauna un cămin cald al iubirei de neam, al muncii cinstate, al

educației naționale și religios morale. Cine nu-și aduce aminte de un Velovan, marele pedagog, de Patrachie Drăgălina, istoricul Bănatului, de Enea Hodoș literatul și alții, cari au lăsat urme neșterse în istoria culturală a Bănatului.

Din acest institut au eșit învățători distinși, cari au purtat mai departe făclia primită în institut, ținând treaz sentimentul național pentru a aduce roade bogate în ziua cea mare a libertății.

Și acum acest institut confesional, cu un rol așa de însemnat în trecut și cu o menire atât de nobilă în prezent, ar avea să se transforme în școală normală de stat.

Respectăm școala de stat, va trebui, dacă spre marea noastră durere s'ar insistă la statificare, să ne supunem hotărârii ministeriale, dar nu ne putem reține să nu ne exprimăm convingerea, că școala confesională română încă nu și-a îndeplinit rolul ei de stâlp al naționalismului curat și de focar al creșterii religios-morale.

Conducerea țării se schimbă la intervale scurte, curente noi își iau sborul, cari își împregnează timbrul lor și în școală. Cine garantează că aceste curente vor fi totdeauna favorabile creșterii naționale și religioase a tinerimii? Nime.

Școala noastră confesională însă a dat totdeauna o creștere religioasă, morală, patriotică, dinastică, națională, fiind în toate împrejurările, alături de biserică, sprijinul cel mai sigur al statului.

De aceea credem, că se va reveni asupra chestiunii școlii normale. Căci, după pagere: noastră, școala confesională română nu trebuie desființată, ci susținută și sprijinită de stat.

Delacerna.

Crearea și completarea sesiunilor parohiale și cantorale.

De: Aurel Moaca, asesor consistorial

Punctul 12 al articolului 92 din legea noastră pentru reforma agrară face posibil ca:

a) în comunele, unde nu sunt sesiuni parohiale și cantorale, acelea să se creeze și anume sesiuni parohiale până la maximul prevăzut în articolul 6 punct 4, adică până la o estensiune de 32 jugere, iar sesiunile cantorale până la 8 jugere de pământ;

b) în comunele, unde sesiunile parohiale și cantorale nu sunt complete, va să zică unde nu au estinderea legală, cele dintâi să se întregască la 32 jugere și cele din urmă la 8 jugere de pământ.

În eparhia Caransebeșului s'au creat până acum puține sesiuni parohiale în baza reformei agrare. Numărul sesiunilor cantorale create de nou e ceva mai mare. Mai mult pământ s'a destinat pentru completarea la mărimea normală atât a sesiunilor parohiale, cât și a celor cantorale.

De înțeles, cei îndreptățiți au intrat în folosința pământului astfel, că în ce privește dreptul de posesiune nu este nimic de obiectat. În jurul dreptului de proprietate al pământului, care a servit la crearea și respective la completarea de sesiuni, însă s'au ivit unele nedumeriri.

Cetind la început legea agrară, precum și instrucțiunea privitoare la aplicarea acestei legi, cei ce stăm în serviciul bisericii eram de credință, că completarea și crearea de sesiuni se va face cu drept de proprietate sau vorbind mai explicit, completarea se va face în așa formă, că proprietarul părții de pământ, ce se dă ca întregire, va fi unul și același cu proprietarul pe a cărui nume e la cartea funduară introdusă sesiunea, care se întregeste, iar în caz de creare a unei sesiuni proprietatea aceleia va fi de asemenea regulată ca proprietatea celorlalte sesiuni parohiale din dieceză.

Textul legii agrare folosește cuvântul „creare“, ceea ce nu înseamnă alta decât „punerea bazei“, „întemeierea“, „rezervarea“ unei porțiuni de pământ cu scopul special de a servi în întregime de sesiune parohială, cantorală sau de a se adăuga la un complex de pământ existent, dar necomplet pentru a fi întregit la un complex de pământ, reclamat de stările normale ale unei comunități bisericești.

Credința celor aparținători cercurilor bisericești n'au împărțit-o toate organele chemate să înfăptuiască reforma agrară. Urmarea a fost,

că comisiunile de ocol, cari nu împărțeau această credință, s'au adresat Dlui Ministru al Agriculturii și al Domeniilor cu întrebarea: „dacă terenurile expropriate pentru biserici rămân întabulate pe seama statului sau urmează a se cere întabularea și a se face predarea în posesiunea bisericilor îndreptățite“.

Eram cu drept cuvânt cam impacienți în așteptare de a vedea cum soluționează forul cel mai înalt chestia aceasta atât de importantă nu atât pentru prezentul, cât îndeosebi pentru viitorul bisericii noastre și trebuie să recunoaștem, că cercurile bisericești au fost surprinse, când casa centrală a cooperației și împrumutării a făcut de cunoscut, că dreptul de proprietate nu se transcrie la cartea funduară, ci sesiunile create, cât și părțile întregitoare a sesiunilor completate rămân și pe mai departe scrise la cartea funduară pe numele statului.

Textul original zice, că: „în general, toate rezervele de stat, cărora li-se dau destinațiuni de interes public, cum sunt terenurile afectate bisericilor, școlilor, câmpurilor de sport, armatei etc. nu se vor mai întabula din nou, întrucât ele rămân tot în patrimoniul statului, fiind numai afectate unui serviciu public — instituțiunile respective neavând decât dreptul de folosință.“

Față de felul acesta de aplicare sau mai bine zis de interpretare a textului legii, cei ce stau în slujba bisericii și cunosc mai de aproape ființa sesiunilor parohiale au oare care scrupuli, pe cari îi expunem în cele ce urmează, nu cu alt scop, decât ca să servească drept material de studiu pentru ca după lămurirea pe deplin a chestiei dreptului de proprietate, să ne pregătească calea revenirii asupra espcării date din partea casei centrale a cooperației și împrumutării.

Șirurile de față intenționează, ca după supunerea lor unui studiu temeinic, să se recunoască, și în consecință să se precizeze, că felul acesta de a crea sau a completa sesiuni parohiale și cantorale ar atrage după sine unele urmări, cari s'ar putea din capul locului evita prin o altă interpretare, care stă mai aproape de textul legii agrare, cât și de interesul binepriceput al bisericii noastre, decât aceea care s'a dat și pe care am expus-o mai sus.

Întregirea unei sesiuni numai atunci e o întregire, o completare adevărată, dacă partea întregitoare în toată privința se asimilează cu partea de sesiune, care se întregeste, și care de obicei e mai mare, decât cea dintâi.

În consecință pământul dat ca completare la sesiune numai așa poate forma cu sesiunea întregită un complex unitar, o sesiune întregă, dacă și starea de drept a întreg pământ-

tului de 32 jugere sau 8 jugere, fără nici o excepție va fi una și aceeași, iar ce privește sesiunile create de reforma agrară, acelea încă trebuie să se asimileze întru toate sesiunilor existente, deci natural, că și în privința stării de drept, căci în ce privește starea de drept biserica nu poate avea două feluri de sesiuni.

Ce vedem însă că se întâmplă în urma explicării date de un for înalt agrar în cazul de față?

Vedem, că pământul cu care se întregeste sesiunea nu se transcrie la cartea funduară ca sesiune, ci se dă preotului sau cantorului numai în folosință, rămânând indus la cartea funduară ca proprietatea statului.

Ce urmează de aci?

Urmează, că dreptul de proprietate fiind al statului, statul are drept să dispună asupra acestui pământ.

Dacă statul și lasă în folosință preotului sau al cantorului pământul drept întregire a sesiunii, folosința aceasta cu nimic nu e asigurată acolo unde i-ar fi locul, adică la cartea funduară, astfel că statul în urma dreptului său de proprietate indiscutabil, oricând poate să ia acest pământ din folosința preotului sau al cantorului destinându-l pentru alt scop obștesc.

Statul sprijinește acum biserica. Aceasta o vedem și simțim. Dar la întrebarea, că oare și în viitor va sprijini biserica în aceeași măsură, cine ar fi acum în stare să dea un răspuns precis și liniștitor?

Posibil că și în viitor va da statul sprijin bisericii în același chip ca de prezent, dar în ultima analiză nime nu poate garanta, că statul în viitor nu va fi ostil sau indiferent față de biserică.

Cei ce servesc biserica nu este iertat să se gândească numai la ziua de astăzi și de mâine, ci și la cele multe, cari vor urma de aci încolo și în consecință sunt datori, ca toate acțiunile lor să le îndrume așa, ca din ele să rezulte numai binele bisericii atât în viitorul apropiat, cât și în cel mai depărtat de timpul, în care trăim.

Cum pornirile contra clerului se tot întetesc și cum nestatornicia e nota caracteristică a vremurilor noastre, ce e mai ușor, ca o parcelă de pământ de câteva jugere, lăsată în folosință pentru întregirea sesiunii, la un moment dat să treacă din folosința preotului sau a cantorului pentru a servi un alt scop obștesc?

În jurul întregirii sesiunilor și până acuma am avut cazuri ciudate.

Așa de exemplu: într'o comună primește preotul ca întregire la sesiunea sa 4 jugere de pământ iar peste câțeva vreme i-se ia preotului din folosință acest pământ fără multă vorbă și

fără a se lua nici în cea mai mică considerare motivele pe cari le invoacă preotul, ca să i-se lase și pe mai departe în folosință acel pământ.

Pe lângă felul actual de întregire a sesiunilor parohiale pot obveni oricând asemenea moduri de procedare.

Alt caz. Într'o comună se naște o adevărată ceartă, că oare pământul de 2 jugere e dat ca întregire a sesiunii parohiale sau că are destinația să servească pentru trebuințele bisericii. Într'un an toloosește preotul pământul ca întregire la sesiune, în celalalt an iarăși conducerea comunală scoate pe preot cu puterea din folosința acelui pământ.

Astfel de cazuri, cari produc nemulțumire și supărare, cari sunt apte să conturbe liniștea comunelor, nu pot obveni dacă pământul întregitor se induce la cartea funduară pe numele proprietarului sesiunii parohiale sau cantonale întregite.

Când partea aceea întregitoare de sesiune va fi scrisă la cartea funduară pe „Fondul parohial ort. român“, atunci suntem mai mult ca siguri, că nime nu va putea mișca cu succes pe preotul nostru ca uzufructuar din posesiunea acelei părți de pământ, decât numai disciplina sau moartea, fiind vorba de un drept câștigat, pe care toți trebuie să-l respecteze.

Până când așa cum e acum, n'are decât să se ivească o divergență oarecare între preot și vre-un slujbaș de stat cu influință, și cât de grabă se va afla un scop mai obștesc decât cel bisericesc pentru a se face demersuri întru detragerea pământului din folosința preotului.

Dar ajungând să vorbim de scopurile bisericii, ținem să subliniem, că între scopurile bisericii și scopurile obștești ale statului este deosebire. Deosebirea aceasta există din simplul motiv, că interesele statului cu cele ale bisericii se întregesc, dară nu se acopere.

Scopurile statului, ori cât de obștești ar fi, au cu totul alt timbru, alt caracter, decât scopul bisericii, care e unic și vecinic.

Cum poți pune scopul bisericii în una și aceeași categorie cu scopurile atât de variate ale statului, între multe altele cu scopul statului, care servește, spre pildă, câmpurile de sport sau prăsierea vitelor sau alt scop, care în cele din urmă e de mare importanță pentru stat, dar nu se poate asemăna cu cel al bisericii.

Părăsind calea mai mult teoretică să vedem cum se prezintă chestiunea din punct de vedere practic.

Avem în vedere concursurile pentru ocuparea posturilor de preoți devenite vacante. În ce privește publicarea unui astfel de concurs, comunele noastre bisericesti vor trebui să fie cu mare băgare de seamă și cu precauțiunea cu-

venită la stilizarea concursului, căci nefiind comunelor bisericesti resp. fondurilor parohiale asigurat dreptul de proprietate asupra sesiunilor create în urma reformei agrare sau asupra părților de sesiuni cu care se întregesc sesiunile cele necomplete, de sine înțeles, că comunele bisericesti nu au posibilitatea să asigure alegândului preot un pământ asupra căruia nu dispun, ci va trebui să stilizeze circumspect textul concursului, ce îl vor publica.

Și mai bine va trebui să se ia seama, când întreaga sesiune s'a creat de nou, căci ea rămânând introdusă la cartea funduară pe numele statului și nu pe al parohiei, dotația preotului va fi asigurată numai până e în drept preotul să folosească pământul și pentru preot nu e irelevant, că are sau nu are sesiune parohială de 32 jugere, căci războiul ne-a silit să înțelegem, ce înseamnă a avea sesiune parohială, făcând să amuțească glasurile sporadice, cari cereau prefacerea sesiunilor în salar de funcționar, sporit cu curbe și adause.

Și pentru cazul neașteptat, că motivele de mai sus n'ar fi de ajuns, mai avem unul pe care îl lăsăm se urmeze de încheiere.

Dacă se ia bisericii cu deplin drept de proprietate tot ce are mai mult, decât e prevăzut în lege, de ce să nu se măsoare cu aceeași măsură, când se dau bisericii câteva jugere de pământ, ca să-și completeze sesiunea? Cu alte cuvinte același drept de proprietate, care se ia atunci, când se expropriază dela biserică, același drept de proprietate să i-se dea bisericii, când se crează sau se întregesc sesiuni parohiale sau cantonale. Ar fi o stare de echilibru între stat și biserică.

*

Episcopatul nostru, sprijinit de parlamentarii devotați bisericii, de bună seamă va clarifica la locul cu cădere miezul acestei chestiuni de mare importanță pentru biserică, căci numai dându-se explicațiile convenite putem nădăjdui la o schimbare în interpretarea legii, precum s'au făcut schimbări și în alte chestiuni mari bisericesti, cari urmară clarificărilor, ce s'au dat acolo, unde acelea lipsiau.

Cătră tinerimea școlară.

— Cuvinte adresate tinerimei școlare din Sibiu de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae —

La serbătoarea „Nașterii Născătoarei de Dumnezeu“ a. c. Mitropolitul Sibiului I. P. S. Sa Nicolae Bălan a rostit în catedrală un frumos discurs cu ocaziunea începerii unui nou an școlar, zicând următoarele cuvinte, care merită să fie răspândite în cercuri cât mai largi:

„Iarăș ați venit de prin satele țării noastre, din mijlocul părinților voștri, în acest oraș, în care voi cercetați școalele, pentru a vă lumina și pentru a ajunge membri folositori ai bisericii și ai neamului. Și astăzi v'ați înfațșat înaintea acestui sfânt altar și ați înălțat rugăciuni ferbinti cătră Dumnezeu, ca să vă stea în ajutor.

Când v'am văzut la începutul acestui nou an școlar, mi-a venit în minte cuvintele despre „norul de mărturie“ care se găsește în jurul vostru. În dosul întrunirii voastre se găsește un nor de martori, sânt părinții voștri, cari acasă jertfesc totul, numai și numai să vă știe pe voi siguri.

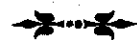
Dar eu văz un număr și mai mare de martori. Sânt milioanele de suflete românești, cari și-au pus nădejdea lor în voi, pentru că voi înfațșati viitorul țării și al neamului nostru.

Dar eu mai văz martori cari au trăit în trecut. Ei ne-au lăsat prin jertfele lor de sânge o operă și o tradiție pe care voi, cei de azi, o moșteniți.

Dar și nădejdile viitorului sânt niște martori, cari se arată la orizont și din toate părțile acest nor de martori vă impune o mare răspundere: Răspunderea aceea ce trebuie să fiți.

Tineretea este timpul muncii. Folosiți fiecare clipă pentru luminarea voastră în cele plăcute lui Dumnezeu. Pe cât de mare este sarcina, pe atât de mare trebuie să fie și curajul vostru. Să nu uitați, că 2 lucruri trebuie îndeosebi să împodobească pe un tânăr: o minte clară și o inimă curată. Siliți-vă și voi să vă împodobiți cu aceste două podoabe ale sufletului.

Voi n'aveți să vă câștigați numai cunoștințe, ci să vă deprindeți a trăi în cinste și omenie, care face tărnia caracterului, cea mai mare cămară a sufletului. Pe lângă știință, trebuie să faceți progrese și în credință, fiind că ele pot conduce atât pe oamenii singuratici cât și popoarele la fericire. Știința și credința nu stau în contradicție, ci printr'o superioară sinteză se dobândește o armonie desăvârșită“.

Scopul școlii.

Un domn, Virgil Godeanu, se ocupă în „Adevărul“ cu chestiunea școlară. Intre altele zice:

„Scopul urmărit de școală trebuie bine lămurit. Școala nu trebuie să ne dea numai carte, nu trebuie să scoată numai savanți.

În viața socială nu trebuie numai știință, bagagiul de cunoștințe, care în școală e pe planul întâi, trece acum pe planul al doilea, fiind înlocuit de altceva.

Acest altceva este caracterul.

Cerem azi dela școala democratică să ne dea oameni de caracter, oameni cu răspunderea faptelor lor, oameni conștienți de datoria lor, oameni cu o voință tare, care să nu oscileze, care să-și facă datoria acolo unde vor fi puși.

Starea de fapt a școalelor noastre o știm cu toții. Ca să nu zicem negligeată, totuși educația e pusă pe planul al doilea.

Cuvinte adevărate, care trebuie spuse cât de des, ca să prindă rădăcini în sufletele celor cari au răspunderea pentru creșterea generațiilor viitoare.

Alcoolizare.

Zilele trecute am primit o duioasă scrisoare dela un credincios din Reșița. Omul, maistru iscusit în slujba uzinelor de acolo, tot atât de bun creștin și român, a cărui cunoștință o păstrez de mulți ani, î-mi scrie între altele . . . „Și ceea-ce ne doare mai tare este că tocmai românii noștri se dovedesc mai slabi. Să vezi Dta ce se petrece aici în zilele de plată . . . Gem birturile de români cari î-și prăpădesc banii câștigați cu sudoare și-și înneacă sănătatea lor și a copiilor lor în veninul pe care li-l întind cu atâta drag..“

Și așa mai departe vre-o patru pagini, scrise cu condeiul muiat în amărăciune.

Scrisele „maistru“-lui meu nu mai erau nouitate pentru mine. Am primit și din alte centre de uvrieri același ecou de desnădejde.

Și dacă fac aici amintire de acest fenomen dureros o fac, pentru ca să pot da o comparație nădăjduind că cei cari au ochi de văzut să vadă.

Și anume, mă gândesc la lucrătorii nemți îndeosebi . . . la terenurile lor sportive, la casele lor de lectură, la cinematografele lor instructive, la cele escursii din Duminici „in's Grüne“, în verdele sănătos al luncii unde-și petrece alături de soție, copii și prieteni orele libere de lucru.

Și când recapituliez în sufletul meu aceste icoane, î-mi sângerează inima gândindu-mă la birturile îmbâcsite de fum și mirezme otrăvite de alcool, în cuprinsul cărora să tinde cu calcul la îndobitocirea și apoi la nimicirea elementului din care fac parte și eu.

Și fiindcă mă doare, tip.

„Drum nou“.

Mihail Gașpar.

Dar mai ales au fost ele o vatră a iubirei de neam și de biserică. Școala primară confesională încă a fost condusă de învățatori harnici, cari pot fi mândri și azi de opera lor.

De când avem țeara întregită, mai avem falnicul liceu, care a fost și este la culmea chemării, și școala normală de stat cu profesori zeloși și însuflețiți de chemarea lor. În amândouă se cultivă cu înfocare limba română și se dă creștere bună tinerei generațiuni. Școala civilă de fete asemenea și-a câștigat un bun renume. Mai e școala primară de stat, unde corpul învățătoresc își face pe deplin datoria, și școala de ucenici, condusă de învățatorii cei mai harnici ai orașului nostru.

Numai școale industriale și comerciale ne-au lipsit până acum, deși lipsa lor e adânc simțită.

Reuniunea femeilor de meseriași din Caransebeș s'a pus pe lucru și după silințe încordate de ani de zile, sub conducerea unui comitet activ și înțeleghător al nevoilor actuale, a înființat o școală practică de menaj și industrie casnică, aprobată și subvenționată de Ministerul Instrucțiunii. Școala se va deschide în luna Octomvrie c.

Scopul acestei școale e să dea elevelor cunoștințe generale și speciale asupra gospodăriei și industriei casnice, a crește cât de multe țărance harnice și pricepătoare în ale gospodăriei.

Reuniunea are și un fond, adunat cu multă osteneală, din care vor fi sprijiniți în viitor ucenicii cari sunt lipsiți de mijloace materiale. Totodată cei mai talentați vor fi trimiși cu burse în străinătate spre a se perfecționa în meseria aleasă.

Activitatea acestei Reuniuni merită toată recunoștința. În câțiva ani de activitate a făcut, așa zicând, minuni. Sufletul Reuniunii a fost și este Dna Elena Sintay, președinta, care a dat dovezi de rară energie și de însuflețire neîntrecută, pentru ridicarea meseriașilor români la o treaptă mai înaltă.

Sfințirea monumentului „Eroilor“ din comuna Stamora-română.

În ziua de 14 Septemvrie a. c. a fost o zi de mare însemnătate și mângâiere pentru credincioșii comunei Stamora-română. S'a sfințit monumentul „Eroilor“ morți în războiul din anii 1914—18, în număr de 54.

La actul sfințirii a luat parte ca delegat al județului, dl. Dr C. Pincu primnotar, dl. deputat Dr P. Obădeanu cu întreaga familie, Prea On. D. Protopresb. I. Geția cu prea stim. Doamnă, primpretorul plasei dl V. Sălăgeanu și alți mulți intelectuali și țărani din jur. Oaspeții sunt primiți la hotarul comunei de dl. V. Sălăgeanu p. pretor în frunte cu un banderiu în frumosul lor port național.

Ajungând în fața bisericii, — unde se înalță monumentul de marmoră albă, cu vulturul românesc care poartă în cioc crucea, iar la picioare sabia — se începe

O școală de menaj și industrie casnică în Caransebeș.

Orașul Caransebeș a fost din timpurile vechi un focar de cultură românească. Institutul teologic și pedagogic au dat mulți preoți distinși și mulți învățatori zeloși.

actul sfințirii oficiat de Prea On. D. I. Geția protopresb. asistat de un sobor de șapte preoți. Corul comunei Beregsău, condus de inv. dir. C. Clecan, dă răspunsurile religioase cu-o ireproșabilă precizie. După stropirea monumentului cu apă sfințită, Prea On. D. I. Geția rostește o admirabilă și pătrunzătoare cuvântare care a emoționat publicul până la lacrimi, predă apoi monumentul preotului local, punându-i la inimă îngrijirea monumentului, care este al doilea altar sfânt al comunei.

Vorbește dl. primnotar Dr C. Pincu exprimându-și recunoștința față de cei căzuți în războiu; mai vorbește dl deputat Dr P. Obădeanu, preamărind „Eroii” neamului. La fine vorbește preotul local Gh. Clecan. Preluând monumentul, mulțumește oaspeților pentru deosebita atențiune ce-au manifestat-o față de comună, prezentându-se în număr așa de frumos.

După actul sfințirii întreaga asistență trece în școala confesională, unde dl. deputat Dr P. Obădeanu dăruiește comunei o frumoasă bibliotecă, înființând astfel biblioteca comunală.

La fine s'a servit la masa preotului local o gustare, după care o parte din oaspeți cu mulțumire sufletească, că au procurat stamorenilor o zi de bucurie se reintorc la vetrele lor — partea cea mai mare rămâne și pe seară, predând corul din Beregsău un „Concert” cu piesa: „Pentru patrie”.

Astfel s'a sărbătorit ziua sfințirii monumentului scumpilor noștri „Eroi” cari „au luptat luptă bună, au păzit credința și au împlinit cursul vieții și al datoriei lor!”.

Corresp.

Ș T I R I

Notița din Foia Diecezană nrul trecut referitoare la școala normală confesională s'a publicat greșit în forma aceea. P. Sf. Sa a fost informat pe cale particulară din partea Dlui Ministru că se va statifica neputând guvernul să susțină 2 școli normale în aceeași localitate. Atâta putem observa, că biserica nu va putea să renunțe la dreptul ei de a avea școale confesionale.

Distincție. P. Sf. Sa Dl Episcop diecezan cu ocaziunea vizitațiunei canonice făcute în Bozovici, în decursul sf. Liturghii oficiate în 15/28 Sept. a dat binecuvântarea sa arhierească părintelui Nicolae *Bihoiu*, ca să poarte brâu roșu. Poporul credincios a primit cu urale această distincție bine meritată a păstorului său sufletesc.

Punerea petrei fundamentale a catedralei din Bălți (Basarabia) s'a făcut în 28 Sept. n. cu mare solemnitate în prezența A. S. R. principele moștenitor Carol, a patriarhului din Erusalim Damianos și a Metropolitului primat Dr Miron Cristea.

La institutul teologic diecesan s'au înscris în anul școlar 1924/25 46 ascultători și anume: 9 pe curs I, 19 pe curs II, 18 pe curs III.

La școala normală din loc s'au înscris 223 elevi, între cari 52 fete, iar la școala de aplicație s'au înscris 25 băieți și fete.

La școala civilă de fete din loc s'au înscris în total 175 fete.

La Școala primară s'au înscris în total 388 elevi dintre cari 269 în clasele române, 85 în clasele secției germane și 34 în secția maghiară. Dintre aceștia 213 sunt băieți și 175 fete. La școala de ucenici până azi s'au înscris 218 elevi ucenici.

Cununie. Dl *Sever Boșcaiu*, profesor la școala normală din loc, s'a cununat Duminica trecută cu dsoara *Elena Țintariu* în biserica ort. rom. din Timișoara-Fabrică. Sincere felicitări.

Asociația culturală din Banat și-a ținut Mercuri 1 Octomvrie n. adunarea generală, în care s'a cetit raportul comitetului, casierului și bibliotecarului din cari se vede că s'au dat mari ajutoare în cărți și bani și s'a desfășurat o însemnată activitate culturală. S'au adus hotărâri pentru o activitate culturală și mai extinsă în viitor.

Concurs de coruri. La Timișoara a avut loc Duminică în 28 Sept. n. un mare concurs al corurilor din Banat organizat de cercul civil-militar Principele Carol.

Schimbarea calendarului. Din partea Metropoliei ort. rom. din București se comunică următoarele: „In legătură cu punerea în aplicare a calendarului îndreptat de Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române, vă rugăm a da de mai multe ori în ziarul D-V. lămurirea, că ziua de 1 Octomvrie st. v. va deveni prin îndreptare 14 Octomvrie care coincide astfel cu 14 Octomvrie st. n. Cele 13 zile se șterg anul acesta, iar sărbătorile cu datele fixe vor fi după data calendarului celui nou: la 14 Octomvrie Sf. Paraschiva, la 26 Octomvrie Sf. Dumitru, 8 Noemvrie Sf. Voevozi, la 21 Novembrie Intrarea în biserică, la 6 Decemvrie Sf. Nicolae, la 25 Decemvrie Crăciunul, la 1 Ianuarie Anul nou și Sf. Vasile, la 23 Aprile Sf. Gheorghe, după un singur stil, acesta îndreptat. Numai ziua Paștelui, care în anul 1925 cade la 19 Aprilie, rămâne după pascălia veche și toate sărbătorile mutabile în legătură cu ea, așa cum s'au sărbătorit și până acum”.

La școlile din Orșova s'au înscris: la școala civilă de băieți 201, la cea de fete 85, la școala sup. de comerț 108 elevi, dintre cari 48 locuesc în internat.

Procesul studentului Moța. Studentul Ioan Moța, acuzat că a încercat să omoare pe studentul Aurelian Vernichescu, a fost achitat pe baza motivelor produse cari sunt de natură politică. Procesul s'a pertractat la curtea cu jurați din București.

Din minunile științei. Un american, Dr. Baly profesor de chimie la universitatea din Liverpool, a reușit să fabrice zahăr pe cale exclusiv chimică, cu ajutorul razelor ultraviolete.

Dela congresul medicilor. Duminică în 15/28 Sept. s'a ținut la Băile Erculane congresul medico-social al medicilor din Caraș-Severin, fiind de față și ministrii N. N. Săveanu și Gen. Moșoiu. Ministrul sănătății publice Săveanu oferă fondurile necesare pentru înființarea a 100 paturi pentru tuberculoși la spitalul din Lugoj. Dl Dr. Andrei medicul primar al spitalului din Lugoj a scos în relief ravagiile alcoolismului, aducând date statistice numeroase. Alcoolismul seceră cele mai multe victime în centrele industriale și miniere. Până și copiii sunt alcoolizați. Sub impresia expunerilor Dlui Andrei ministrul sănătății publice asigură că a pregătit un proiect de lege pentru restrângerea licențelor de beuturi și regulamentul consumului de alcool. S'au discutat și alte chestiuni.

Lupta împotriva „școlii fără Dumnezeu” în Statele-Unite. — Revista *Les Nouvelles religieuses* din Paris aduce interesante informații cu privire la recenta reacție ce s'a trezit în Statele-Unite împotriva așa numitei școli „laice”. Lupta pentru reîntegrarea învățământului și educației religioase în școlile nordamericane ia proporții tot mai mari. Pe lângă societățile vechi s'au format de curând instituții nouă, cari și-au scris pe flamura lor lozinca: „Vrem școală cu Dumnezeu!”

Lumea americană se convinge tot mai mult că relele sociale (criminalitatea, divorțul) cari iau pe zi ce trece proporții tot mai mari, se datoresc, în partea lor covârșitoare, sistemului de învățământ „fără Dumnezeu!”

Instituțiile autonome au și început să lucreze în consecință. Regulamentul Universității din Texas exclude din serviciul său pe slujbașii ateii. Măsura care a fost privită de unii ca un gest de intoleranță, a fost întinpinată de cei mai mulți și cei mai buni cu entuziastă aprobare...

La votare, legea a întrunit 7 voturi pentru și 1 contra — un amănunt cât se poate de semnificativ.

„Rev. teol”.

Pedeapsa dumnezeiască. În comuna Tata dintre Dunăre și Tisa mai mulți oameni lucrau la câmp când au văzut deodată că se înorează cerul și începe să fulgere și să tune. Unul dintre țărani Mihail Pulte a început să injure de mânie și a ridicat coasa spre cer amenințând pe cel Atotputernic. În acea clipă un fulger l-a nimerit în cap și l-a omorât.

Un nou soi de cucuruz. Agronomul american F. D. Rihey a descoperit un nou soi de cucuruz, care se coace în timp de 70 zile. Noul cucuruz crește jos, aproape de pământ și îi priește și locuri mai seci, ca

Statele Unite și partea de jos a Canadei. Dacă acest cucuruz se face în 70 zile, el poate fi sămănat de două ori, cu 2 recolte într'o vară.

Rugăciunea unei fetețe înainte de operație.

În „Lumina Satelor” din Sibiu aflăm o întâmplare minunată. Într'o zi veni la un spital din București o fetiță de 14 ani greu bolnavă. Trebuia să i-se facă operație și 3 medici stau gata de lucru, când fetița ceru voie să rostească o rugăciune. Ea se rugă așa de frumos și cu un glas atât de cald, de limpede și de lămurit, cum rar se aude. Ea zicea cam așa: „Știu Isuse Doamne, ce cruce mare și grea ai purtat pentru mine. Șiroaie de sânge au curs din scumpele tale mâni și picioare, și sudori de sânge au căzut din fața ta cea sfântă. Și tu, Doamne, toate le-ai răbdat pentru mine, păcătoasa, pentru mântuirea mea și a tuturor păcătoșilor. Acum iată a sosit vremea să sufer și eu. O cruce mică stă acum și înaintea mea. Întărește-mă, Doamne, să o pot purta și eu. Scapă-mă Doamne ca să înțeleg și mai mult, că toată viața mea e un dar al Tău și trebuie să o pun întreagă în slujba Ta... Binecuvintează tu Doamne și mâinile doftorilor, cari vor începe să taie carnea mea”. Astfel s'a rugat fetița și apoi a zis: „Acum puteți începe, Dlor medici, nu doresc să fiu adormită, ci voiu sta așa cum sunt acum”. În tot decursul operației fetița a stat liniștită și a suferit crâncenile dureri fără să rostească un singur „vai!”

Nr. 311/exec. 1923.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol din Caransebeș, în senzul §-lui 102 art. de lege LX din 1881: resp. în senzul §-lui 19 art. de lege XLI din 1908 prin aceasta publică, că în urma decisului Judecătoriei de ocol din Timișoara de sub Nr. 14357/1923 efectuându-se execuțiunea, la 15 Maiu 1924, în favorul următorilor firma Rudolf Weinberger reprez. prin avocatul Dr. Béla Steiner contra execvatului pentru suma de 3537 Lei 56 bani și acces. mișcătoarele cuprinse și supracuprinse, cari s'au prețuit în 11200 Lei — bani și anume: Mobile de casă și porci se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului Nr. 1756/1924 G. a Judecătoriei de ocol Caransebeș pentru incasarea pretenșiunii de 3537 Lei bani capital, după aceasta 5% din 12 Decemvrie 1923 interese și spesele de 975 Lei 50 bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație pe ziua de 13-lea Octomvrie 1924 la orele 3 p. m. în comuna Caransebeș la locuința execvatului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus, în senzul art. de lege LX. din 1881: §-ul 107, 108 se vor vinde celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întrucât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației, în sensul §-lui 129 a legii LX. din 1881: se va efectui și în favorul lor.

Caransebeș, la 13 Septemvrie 1924.

Mihail Guran
executor jud. reg

La Tipografia și Librăria Diecezană din Caransebeș

se găsesc

tot felul de
cărți școlare

curs primar,

secundar și comer-

cial și tot felul de

papetărie în angro

și detail ca: Caete,

creioane pentru

tăblițe, tocuri,

creioane, tăblițe,

bureți, (șponghii),

cretă, gumă de

șters, pene etc., etc.

Cu stimă

Tipografia și Librăria Diecezană

Caransebeș.